

ยังไปอยู่ดี

ดี?

ดี?

ดี?

แปลก ๆ?

แปลกแปลก?

มันแปลกแปลกปะ

แปลก ๆ?

แปลกแปลก?

TYPHOON

Isan Speech Transcription Convention

แนวทางการถอดความ สำหรับภาษาอีสาน

กรุงเทพฯ?

เข้ากรุงเทพฯมาซักปีแล้ว

กรุงเทพฯ?

บ๊อ?

เพื่อนอยากชู้แมนบ๊

บ๊อ?

ป๊?

บ๊อ?

บ๊อ?

Isan Speech Transcription Convention

แนวทางการถอดความสำหรับภาษาอีสาน

adisai@scb10x.com, anongnard@kku.ac.th, supakitb@kku.ac.th

October 2024

จุดประสงค์.....	1
ที่มา.....	1
แนวทางการถอดความ.....	1
กรณีทั่วไป.....	1
กรณีเฉพาะในภาษาไทย.....	2
ตัวอย่างเทียบเคียงการถอดความสำหรับภาษาอีสาน.....	7
ตัวอย่างการถอดความ.....	14

จุดประสงค์

เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการถอดความภาษาอีสานที่ใช้ระบบ 6 วรรณยุกต์ในสถานการณ์ต่างๆ ตามไฟล์เสียงที่ได้รับ

ที่มา

การเขียนหรือถอดความตามสิ่งที่พูดในสถานการณ์การพูดจริง ไม่สามารถถอดความตามสิ่งที่พูดได้อย่างตรงตัวหรือสามารถเขียนได้หลายแบบ ส่งผลให้ผู้อ่านต้องคาดเดาข้อความเป้าหมายซึ่งอาจจะแตกต่างกันไป แนวทางที่กำหนดขึ้นนี้จะช่วยให้ทุกคนสามารถถอดความออกมาได้ในทิศทางเดียวกัน

แนวทางการถอดความ

กรณีทั่วไป

- ถ่ายถอดความตามหลักการสะกดที่กำหนดในแนวทางการสะกดคำภาษาอีสาน
- ไม่ใช่เครื่องหมายวรรคตอน ไม่ยมก หรือตัวเลข (ยกเว้นจุดในตัวย่อและกรณีที่เป็นชื่อเฉพาะ)
 - ☒ สส. จำนวน 200 คนเดินเข้าๆ ออกๆ ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น
 - ☒ สส. จำนวนสองร้อยคนเดินเข้าเข้าออกออกร้าน 7-Eleven
- หากเจอคำที่มีเสียงปฏิกิริยาที่ทำให้เกิดการสะกดที่ไม่เหมือนภาษาไทยกลาง ให้ลากคลุมข้อความส่วนนั้นในช่องสำหรับถอดความ (transcription) แล้วเพิ่มการสะกดแบบภาษาไทยกลางในช่อง Add Standard Thai spelling of ... แล้วกดปุ่ม add หรือ enter ที่แป้นพิมพ์ โดยส่วนที่ลากคลุมจะปรากฏคำใน Spelling Correspondence ส่วนรายการเสียงปฏิกิริยา (หน่วยเสียงที่สอดคล้องกันระหว่างภาษาถิ่นหนึ่งกับอีกถิ่นหนึ่งอย่างมีระบบ) และการสะกดคำสำหรับภาษาอีสาน ให้อิงตามแนวทางการสะกดคำภาษาอีสาน

ObGcZPkdyO8_847.616_850.688_denois ...
11 Nov 2024, 15:43

Assigned 00.00 / 03.07

Add Standard Thai spelling of โต

Transcription

ตัว
Add

ข้ามตายทั้งโต

Spelling Correspondence

ข้าม = ข้าง ×

- d. เว้นวรรคตามความเหมาะสม โดยอิงตามหลัก**ราชบัณฑิตยสถาน** ยกเว้นเรื่องเว้นวรรคใหญ่กับเว้นวรรคเล็ก ในที่นี้ให้ใช้การเว้นวรรค 1 เคาะเสมอ
- โดยทั่วไปเว้นวรรคเพื่อแบ่งวลีหรือประโยค เช่น
 - เข้านี้อากาศดี จะออกไปเที่ยวที่ไหนดีนะ
 - เพื่อแบ่งรายการคำหรือกลุ่มคำ เช่น
 - ของที่ต้องเตรียม ได้แก่ สมุด ปากกา และดินสอ
 - เว้นหน้าและหลังตัวย่อ
 - เกิดปี พ.ศ.อะไรคะ
 - หากเป็นตัวเลขหลายตัวต่อกัน ให้เว้นวรรคตามที่คุณพูดหยุดจริง
 - “สนใจติดต่อ<เว้น>ศูนย์แปดสี่<เว้น>สามหกสอง<เว้น>สามหกสองสี่”
 ✎สนใจติดต่อ_ศูนย์แปดสี่_สามหกสอง_สามหกสองสี่
 - “โทรด่วนก่อนหมดเขต<เว้น>ศูนย์สองแปดสามหกเจ็ดเจ็ดเจ็ดเจ็ด”
 ✎โทรด่วนก่อนหมดเขต ศูนย์สองแปดสามหกเจ็ดเจ็ดเจ็ดเจ็ด
- e. ตัวย่อ (เฉพาะกรณีที่พูดออกเสียงย่อ) ให้ยึดการสะกดที่เป็นทางการ เช่นจากเจ้าของหน่วยงาน (กรณีที่เป็นชื่อเฉพาะ) ราชบัณฑิตยสถาน (กรณีที่เป็นคำทั่วไป) หรือแหล่งที่น่าเชื่อถือได้
- คำเฉพาะ เช่น มศว (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ป.ป.ช. (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)
 - คำทั่วไป เช่น สว. (สมาชิกวุฒิสภา) พ.ศ. (พุทธศักราช) ฝุ่น PM2.5

กรณีเฉพาะในภาษาไทย

กำหนดให้ ... แทนสิ่งที่พูดหรือสิ่งที่ได้ยิน
 และ ✎ แทนสิ่งที่ถอดความเป็นตัวเขียน

- อักษรย่อ ตัวย่อ สะกดเมื่อผู้พูดออกเสียงย่อ แนวคิดโดยทั่วไปคือให้ใช้ตามหลัก**ราชบัณฑิตยสถาน** หากเป็นชื่อเฉพาะให้ยึดการสะกดตามการเขียนที่เป็นทางการของเจ้าของหน่วยงาน กรณีที่ภาษาพูดไม่ตรงกับภาษาเขียนมาก ให้ถอดความใกล้เคียงกับสิ่งที่พูด
 - “ปี คอ คอ สองพันสอง”
 ✎ ปี ค.ศ. สองพันสอง
 - “ปี คอ คอ สองศูนย์ศูนย์สอง”
 ✎ ปี ค.ศ. สองศูนย์ศูนย์สอง
 - “เดือน มอคค กอพอ แล้วก็จะอะไรอะ... มีนาสินะ”

- 👉 เดือน ม.ค. ก.พ. แล้วก็อะไรอะ มีนาสินะ
- … “คนที่เขามาร่วมมาจากมอชอบ้าง มอศอวอบ้าง ปอปอชอบ้าง”
- 👉 คนที่เขามาร่วมมาจาก มช. บ้าง มศว บ้าง ป.ป.ช. บ้าง
- … “ภอ สำเภา บอ ใบไม้ หนึ่ง สอง สาม สกลนคร”
- 👉 ภ สำเภา บ ใบไม้ หนึ่งสองสาม สกลนคร
- … “ชื่อเธอสะกดด้วย ศอ ศาลา หรือว่า ษอ ฤษินะ”
- 👉 ชื่อเธอสะกดด้วย ศ ศาลา หรือว่า ษ ฤษินะ
- … + 👉 อุณภูมิวันนี้สามสิบห้าองศาเซลเซียส
- … + 👉 ลบสิบองศา C
- … + 👉 พุทธศักราชสองพันห้าร้อยหกสิบเจ็ด
- … + 👉 สิบห้านาฬิกา สามสิบนาที
- … + 👉 สิบห้าจุดสามศูนย์ น.
- … + 👉 บ่ายสามโมงครึ่ง

2. การตัดพยางค์ในคำ ให้ถอดความตรงตามสิ่งที่ได้ยินเฉพาะสิ่งที่ใช้กันทั่วไปหรือที่คนส่วนใหญ่ใช้

- ตำแหน่งต้นคำ (initial)
 - … + 👉 “เน็ต” (อินเทอร์เน็ต)
 - … + 👉 “กินหนม” (กินขนม)
 - … + 👉 “โรงบาล” (โรงพยาบาล)
 - … + 👉 “เป็นไร” (เป็นอะไร)
- ตำแหน่งกลางคำ (medial)
 - … + 👉 “มหาลัย” (มหาวิทยาลัย)
 - … + 👉 “ราชรี” (ราชบุรี)
 - ❌ “พิณนา” (พิจารณา)
- ตำแหน่งท้ายคำ (final)
 - … + 👉 “อุบล” (อุบลราชธานี)
 - … + 👉 “แบต” (แบตเตอรี่)
 - … + 👉 “โทร” (โทรศัพท์)
 - … + 👉 “วันพฤษหส์” (วันพฤษหส์บดี)
- กรณีพิเศษ
 - … + 👉 “เมกา” (อเมริกา)

3. คำลงท้ายหรือคำอนุภาค (final particles) กำหนดรูปเขียนทั้งหมดดังนี้

- 👉 จริงนะ
- 👉 มาช้าเพราะแะกินมาช้ามานะ
- ❌ มาช้าเพราะแะกินมาช้ามาหนะ

- 🗑️ ไปไหนมาล่ะ
 - ❌ ไปไหนมาหละ
- 🗑️ ครับ ครับผม
- 🗑️ วันนี้ยากจะทานอะไรดีคะ
- 🗑️ ไข่คะ กำลังจะออกจากบ้านคะ
 - ❌ ไข่คะ กำลังจะออกจากบ้านคะ
- 🗑️ ขอโทษด้วยนะคะ
 - ❌ ขอโทษด้วยนะคะ
- 🗑️ ไม่ทิวเพราะเพิ่งกินข้าวมานะคะ
- 🗑️ หนูจะไปไหนจ๊ะ
- 🗑️ ไข่จ๊ะ ตรงนั้นเลย
 - ❌ ไข่จ๊ะ ตรงนั้นเลย
- 🗑️ สะ ปะ อะ ละ ละ จ้า แหละ

4. คำแสดงความลังเล (filled pauses) รวมถึงการติดอ่าง กำหนดรูปเขียนทั้งหมดดังนี้

- 🗑️ เอ่อ คือว่าผมก็ไม่รู้
- 🗑️ อืม ผมคิดว่าวันศุกร์น่าจะดีครับ
- 🗑️ เอิ่ม ขอคิดแป็บนะ
- 🗑️ อ่า ไม่ดีกว่า
- 🗑️ แบบ แบบว่า วิชานี้นันยากอะ
- 🗑️ ก็ มันก็ดีแหละนะ
- 🗑️ มันก็ ก็ ก็ ก็ดีแหละนะ
- 🗑️ ตะ ตะ แต่ว่า ฉันไม่ได้เป็นคนทำนะ

ข้อควรระวัง ไม่ใช่เว้นวรรคหากไม่ได้แสดงความลังเล สามารถสังเกตได้จากเสียงที่หยุดหรือไม่หยุดเว้นวรรค หากไม่แน่ใจ ให้พิจารณาจากความหมาย

- 🗑️ ก็ดีแล้วที่เป็นแบบนี้

5. คำอุทาน คำเติมเต็ม คำค้นบทยสนทนา หรือคำอุทาน (filler words) กำหนดรูปเขียนทั้งหมดดังนี้

- 🗑️ เอ้า ทำแบบนี้ไม่ได้นะ
- 🗑️ เฮ้ย ทำอะไร
- 🗑️ อื้อ ก็ว่าอยู่
- 🗑️ เอ้าเธอ ฉันไม่รู้
- 🗑️ อ้อ เข้าใจแล้ว
- 🗑️ เอ้อ เราเจอกันวันไหนนะ
- 🗑️ โอโห น่าทึ่งมาก
- 🗑️ โห ทำไมพูดแบบนั้น

- 🗑️ อี๋ นารังเกียจ
- 🗑️ โอ้ย เจ็บแขน
- 🗑️ ว้าย เกิดอะไรขึ้น

6. คำบ่งชี้ความเห็นด้วยในการสนทนา (pragmatic marker) กำหนดรูปเขียนทั้งหมดดังนี้

- 🗑️ เออ ก็ตามนั้นแหละ
- 🗑️ อือ ใช่ ใช่ ตามนั้นเลย
- 🗑️ อือ ได้เลย
- 🗑️ อืม น่าจะใช่ล่ะ (รูปเดียวกับคำแสดงความลังเล)
- 🗑️ อืม น่าสนใจ
- 🗑️ อ่าซะ ตามนั้น

7. การกลมกลืนเสียง (sound assimilation) หากมีการกลมกลืนเสียง โดยที่จำนวนพยางค์คงเดิม ให้ถอดความตรงตามสิ่งที่ได้ยิน

- 🗑️ + 🗑️ ยังไง อย่างไร
- 🗑️ + 🗑️ อย่างจี้ อย่างนี้
- 🗑️ + 🗑️ อย่างนั้น อย่างนั้น
- 🗑️ + 🗑️ จริงเงะ จริงอะ

หากมีการกลมกลืนเสียง โดยที่จำนวนพยางค์เปลี่ยนไป ให้ถอดความตามพจนานุกรม

- 🗑️ เดียน
- 🗑️ ดินัน
- 🗑️ ยีบเอ็ด
- 🗑️ ยีลิบเอ็ด
- 🗑️ เตง
- 🗑️ ตัวเอง

8. การขึ้นเสียงสูง การลากเสียง และการกร่อนเสียง

กรณีที่ไม่ได้มีการกลมกลืนเสียงพยางค์นะ แต่มีการขึ้นเสียงสูง การลากเสียง และการกร่อนเสียง ให้ถอดความตามรูปพจนานุกรม

- 🗑️ “จริงเรอะ”
- 🗑️ จริงเหรอ
- 🗑️ “ไปกะใคร”
- 🗑️ ไปกับใคร
- 🗑️ “ใช่ละค้าบ”
- 🗑️ ใช่ละครับ
- 🗑️ “ห๊ะ อะไรนะฮะ”
- 🗑️ ฮะ อะไรนะฮะ

- 🗨️ “เร็ด”
👉 เลิศ
- 🗨️ “จิงป่าว”
👉 จริงเปล่า
- 🗨️ “เค้าไม่รักชั้น”
👉 เขาไม่รักฉัน
- 🗨️ “โกดหลอ”
👉 โกรธเหรือ

ข้อควรระวัง กรณีต่อไปนี้ถือเป็นรูปพจนานุกรมทั้งหมด ให้ถอดความตามเสียงพูดจริง

- 🗨️ “เท่าไร เท่าไหร่”
👉 เท่าไร เท่าไหร่
- 🗨️ “เมื่อไร เมื่อไหร่”
👉 เมื่อไร เมื่อไหร่

ข้อยกเว้น ตามเสียงเฉพาะกรณีต่อไปนี้ซึ่ง ใช้กันแพร่หลาย

- 🗨️ “จริงรีป่าว จริงมัย”
👉 จริงรีเปล่า จริงมัย
- 🗨️ “คนเนี้ย”
👉 คนเนี้ย
- 🗨️ “ขออันนึ่ง”
👉 ขออันนึ่ง (ตัวอย่างนี้สำหรับภาษาไทยกลางเท่านั้น)

9. การใช้คำทับศัพท์กับการใช้ตัวอักษรละติน

- กรณีที่ถอดเป็นตัวภาษาอังกฤษ
 - ชื่อเฉพาะหรือวิสามานยนามที่สมบูรณ์ ให้อิงจากชื่อที่กำหนดเป็นทางการ
 - 👉 ใช้ iPhone รุ่นไหนอะ
 - 👉 ไปสมัครงานที่ Apple
 - 👉 7-Eleven ที่ใกล้ที่สุดอยู่ไหน
 - 👉 ส่งสติ๊กเกอร์ Line มาทุกวันเลยนะ
 - 👉 บริษัท AutoX จำกัด เป็นบริษัท ในกลุ่ม SCBX
 - 👉 บัตรเครดิต CardX ใช้ที่ไหนได้บ้าง
 - ตัวย่อ อักษรย่อภาษาอังกฤษ เช่น คำทับศัพท์เฉพาะทางหรือเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี อิงจากคำที่กำหนดเป็นทางการ
 - 👉 สาย HDMI ขายที่ไหนบ้าง
 - 👉 สินค้านี้ผ่าน QC แล้วหรือยัง
 - 👉 พัสดุกำลังส่งออกจาก DC

- คำภาษาอังกฤษที่มีจำนวน 2 คำย่อยขึ้นไป
 - 📌 ต้องใช้ ID card เพื่อยืนยันตัวตน
 - 📌 วิธีการชำระเงินด้วย QR code
 - 📌 ติดต่อ call center ได้ตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง
- กรณีที่ถอดเป็นตัวภาษาไทย
 - เป็นชื่อเฉพาะที่โดนตัดพยางค์ออกหรือที่เรียกกันไม่เป็นทางการ โดยอิงหลักเกณฑ์การทับศัพท์จากพจนานุกรมหรือจากราชบัณฑิตยสถาน
 - 📌 เดี่ยวไปแะชื่อของที่เซเวนน้อย
 - 📌 หมอบรัดเลย์ไม่ได้ทำงานอยู่ที่เวิร์คพอยท์
 - คำทั่วไปหรือสามัญนาม โดยอิงหลักเกณฑ์การทับศัพท์จากพจนานุกรมหรือจากราชบัณฑิตยสถาน
 - 📌 จะไปวิ่งเทรลไกลไกลแล้วชาร์จแบตเตอรี่เต็มยัง
 - 📌 อยากกินแอปเปิ้ลลูกแดงแดง ที่มันจ๋าจ๋า กรอบกรอบ
 - 📌 เช็กให้หน่อยว่าไฟล์นี้ยังมีที่ว่างไหม
 - 📌 ว่างว้างก็อยากไปซื้อปิง
 - 📌 ทุกยี่สิบบาทแลกได้สามพอยต์
 - ตัวอย่าง หมวดหมู่การเงิน
 - 📌 ขอสแตมเพ้นต์ย้อนหลังต้องเสียค่าธรรมเนียมก็บาท
 - 📌 เรตแลกเงินเปลี่ยนทุกสามชั่วโมง
 - ตัวอย่าง หมวดหมู่การเทคโนโลยี
 - 📌 งดใช้สมาร์ทโฟนขณะขับขี
 - 📌 กรุณเปิดสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อติดตั้งแอปพลิเคชัน
 - 📌 ติดต่อสอบถามได้ผ่านช่องทางแชต
 - 📌 แอปนี้ไม่ได้อัปเดตมานานแล้ว
 - ข้อยกเว้น สำหรับสิ่งที่ไม่ใช่ชื่อเฉพาะ หากเป็นคำที่ไม่พบเห็นการสะกดด้วยการทับศัพท์อนุโลมให้ใช้อักษรละตินได้ เช่น
 - 📌 มันก็ต้อง negotiate กันหน่อย
 - หลักเกณฑ์การทับศัพท์สามารถตรวจสอบได้ที่ [ลิงก์นี้](#) หรืออ้างอิงเพิ่มเติมได้ที่ [ฐานข้อมูลคำทับศัพท์](#) ของราชบัณฑิตยสภา
 - สรุปการใช้อักษรไทยและอักษรละติน

ประเภท	อักษรไทย		อักษรละติน	
	ตัวอย่าง	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำอธิบาย
คำทั่วไป	ฟังเพลงแดนซ์คลิกที่ลิงก์ด้านล่างเพื่อไปยังโฮมเพจช่วยแคปหน้าจอให้หน่อย	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้กับคำที่มีความหมายกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทยหรือเป็นคำยืมใน 	ฟัง mp3 ส่ง SMS ฝุ่น PM2.5 เขาพูดว่า Happy New	<ul style="list-style-type: none"> ● ศัพท์เฉพาะทางหรือเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่

	ปิดโนติก่อนเข้าโรง กินการรอกกับ โซจู แซนดวิช เงินดอลลาร์ตกแล้ว ก๊าซในโตรเจนใส่ในวิป ครีม เด็กเจนใหม่ เอื่อยเป็นเฟมินิสต์	ภาษาไทยไปแล้ว • ให้สะกดตามหลัก เกณฑ์การทับศัพท์ ของ ราชบัณฑิตยสถาน • คำต่างประเทศที่โดน ตัดพยางค์ออก	Year อยากกิน hot chocolate ต้อง negotiate กันหน่อย ใหม่ ชื่อ SIM card	<ul style="list-style-type: none"> • ตัวย่อ อักษรย่อภาษา อังกฤษ • ประกอบเป็นด้วยคำ ย่อตั้งแต่สองคำขึ้นไป • Code switching หรือพูดวลีหรือ ประโยคภาษาต่าง ประเทศ • Code mixing เป็นคำ ที่ไม่นิยมใช้รูปทับ ศัพท์
คำ เฉพาะ	น้อง โฟกัสเป็นแฟนกับเจ้า บาสหรือนายบอล จะบินไปซื้อเค้กที่เซเวน ใน ฮอกไกโด นายการะผัด หมอบรัด เลย์ ทำงานอยู่ที่เวิร์คพอยท์	<ul style="list-style-type: none"> • ชื่อเฉพาะของคนไทย (เช่นชื่อเล่น) • ชื่อเฉพาะที่โดนตัด พยางค์ออก หรือชื่อ เฉพาะที่เรียกกันไม่ เป็นทางการ (เช่น เซ เวน ตัด Eleven ออก) • ชื่อที่มีการสะกดมา นานแล้ว (เช่นชื่อ บุคคลทาง ประวัติศาสตร์) • ชื่อเขตการปกครองที่ ใหญ่ตั้งแต่ระดับ จังหวัดขึ้นไป (จังหวัด + ประเทศ) 	7-Eleven ไม่ได้ขาย iPhone ญี่ปุ่นนิยมใช้ Yahoo! มากกว่า Google เคยดูเรื่อง Gone with the Wind ใหม่ Bill Gates ไม่ได้ทำงานที่ NASA แต่อยู่ Apple กิน Coke หรือ Pepsi ดี	<ul style="list-style-type: none"> • ชื่อคน องค์กร หน่วย งาน ยี่ห้อ ต่าง ประเทศ สะกดตาม ชื่อที่เป็นทางการ • ชื่อเขตการปกครองที่ เล็กกว่าระดับจังหวัด ลงมา

หมายเหตุ อนุญาตให้ใช้อักษร a-z หรือ A-Z สำหรับภาษาต่างประเทศเท่านั้น ไม่อนุญาตอักษรพิเศษอื่นๆ

- … “เอลนินโญ่”

👉 El nino

✗ El niño

10. การแก้คำพูด (correction) กรณีผู้พูดผิด

- พูดสิ่งที่ไม่รู้โดยที่ไม่รู้หรือเข้าใจผิด ให้แก้เป็นสิ่งที่ต้องการสื่อถึงได้
 - … “ขอบดูเน็ตฟิก”
👉 ขอบดู Netflix
 - … “เรื่องนี้แสดง โดย Dwayne the Fog Johnson”
👉 เรื่องนี้แสดง โดย Dwayne the Rock Johnson
- ในกรณีที่ผู้พูดแก้สิ่งที่ตัวเองพูดเอง ให้ถอดความตามที่ได้ยิน
 - … + 👉 “ไปเที่ยวระนอง เอ้ย ระยองมา”

11. หากไฟล์เสียงนั้นมีเสียงที่ไม่ใช่เสียงพูดจากผู้พูด (non-speech sound) เช่น เสียงไอ จาม กระแอม หาว ระบายคอ ถอนหายใจ หัวเราะ ฯลฯ ให้ใช้ [ns] ระบุเป็นส่วนหนึ่งของการถอดความ

- … “<เสียงไอ> เจ็บคอจัง ไอจนเหนื่อยเลย <เสียงถอนหายใจ>”
👉 [ns] เจ็บคอจัง ไอจนเหนื่อยเลย [ns]

12. ไม่ถอดความเสียงพื้นหลัง หรือเสียงที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงของมนุษย์ เช่น เสียงเครื่องดนตรี เสียงประตู เสียงปืน เสียงปรบมือ เสียงโห่ร้องจากกลุ่มคน

ตัวอย่างเทียบเคียงการถอดความสำหรับภาษาอีสาน

กำหนดให้ 💬 แทนสิ่งที่พูดหรือสิ่งที่ได้ยิน

และ ✍️ แทนสิ่งที่ถอดความเป็นตัวเขียน

1. อักษรย่อ ตัวย่อ ให้ถอดความคำไทยหลักราชบัณฑิตยสถานส่วนคำอีสานสะกดตามรูปที่กำหนดในแนวทางการสะกดคำสำหรับภาษาอีสาน

- 💬 “ปี คอ คอ สองพันสอง”
✍️ ปี ค.ศ. สองพันสอง
- 💬 “พุทธศักราชสองห้าหกเจ็ด”
✍️ พุทธศักราชสองห้าหกเจ็ด
- 💬 “สิบห้านาฬิกา สามสิบนาที”
✍️ สิบห้านาฬิกา สามสิบนาที
- 💬 “ภอ สำเภา บอ ใบไม้ หนึ่ง สอง สาม สกลนคร”
✍️ ภ สำเภา บ ใบไม้ หนึ่งสองสาม สกลนคร
- 💬 “ลบ สิบ องศา ซี”
✍️ ลบสิบองศา C

2. การตัดพยางค์ในคำ ให้ถอดความตรงตามสิ่งที่ได้ยิน

- ตำแหน่งต้นคำ (initial)
 - 💬 + ✍️ ดิบข้าว (“กระดืบข้าว” คำแปล: กระต๊ับ ใส่ข้าว)
 - 💬 + ✍️ หยัง (“อียัง” คำแปล: อะไร)
 - 💬 + ✍️ สอเขียนคิ้ว (“ดินสอเขียนคิ้ว”)
 - 💬 + ✍️ ตำหุ่ง (“ตำบักหุ่ง” คำแปล: ส้มตำ)
 - 💬 + ✍️ ขอ (“ตะขอ”)
 - 💬 + ✍️ หยับ (“ขยับ” คำแปล: ขยับ)
- ตำแหน่งกลางคำ (medial)
 - 💬 + ✍️ “กาสินธุ์” (“กาฬสินธุ์”)
 - 💬 + ✍️ “มอไชค์” (“มอเตอร์ไซค์”)
 - 💬 + ✍️ “กะม้ง” (“กะละมัง”)
- ตำแหน่งท้ายคำ (final)
 - 💬 + ✍️ “ย โส” (“ยโสธร”)
 - 💬 + ✍️ “ส้ม” (“ส้มผัก” คำแปล: ผักดอง)
- กรณีพิเศษ
 - 💬 + ✍️ “แก่ว” (“แจ่วบอง” คำแปล: ปลาร้าทรงเครื่อง)
 - 💬 + ✍️ “บุญพะเหวด” (“ประเพณีบุญพระเวส” คำแปล: บุญเทศน์มหาชาติเกี่ยวกับพระเวสสันดร)

- ข้อควรระวัง
 - “แห่ผะเหวดเข้าเมือง”
 - แห่พระเวสเข้าเมือง

3. คำลงท้ายหรือคำอนุภาค (final particles) เป็นการเติมคำตำแหน่งท้ายสุดของถ้อยคำ โดยไม่เปลี่ยนแปลงความหมายหลักของประโยค กำหนดรูปเขียนดังนี้

คำลงท้ายแสดงการถาม	คำลงท้ายแสดงการแจ้งให้ทราบ	คำลงท้ายแสดงการสั่งหรือแนะนำ	คำลงท้ายแสดงความสุภาพ/คุ้นเคย
<ul style="list-style-type: none"> • ไป๋ • บ่ • บุ • ดู • ชะบ่ • ตี • ชะตี • ละ • เกาะ • คะ • น้อ 	<ul style="list-style-type: none"> • ได้ • เตะ • นิ • เต๋อ • แหน่เต๋อ • ดอก • ตั่ว • จ้อย • พะนะ • ว่าซัั้น • ดอกหาว • โลดแหล้ว • นะ • จ้า • แหม • น้อ 	<ul style="list-style-type: none"> • แหมะ • ละแหมะ • เกาะ • ปะ • ตีละ • แหน่แม่ละ • โลดเต๋อ • โลดแหล้ว • ชะเกาะนะ • ละแหมะ • เนาะดู • เฮ้ย 	<ul style="list-style-type: none"> • ค่ะ • จ้า • คะ

ตัวอย่างสำหรับการถอดความจริง ดังนี้

- คำลงท้ายแสดงการถาม
 - กินข้าวแล้วไป๋ (คำแปล: กินข้าวหรือยัง)
 - แม่้นเบาะ แม่้นบ่ แม่้นบ้อ แม่้นบ้อ
 - แม่้นบ่ (คำแปล: ใช่ไหม)
 - แม่้นบ่บู่ แม่้นบ่บู้ แม่้นบ่บู้
 - แม่้นบ่บู่ (คำแปล: ใช่ไหมไม่รู้)
 - ลองเฮ็ดเบ้งดู ลองเฮ็ดเบ้งตุ้ ลองเฮ็ดเบ้งตุ้ ลองเฮ็ดเบ้งดู ลองเฮ็ดเบ้งตุ้
 - ลองเฮ็ดเบ้งดู (คำแปล: ลองทำดูสิ)
 - มันลืบตักชะเบาะ มันลืบตักชะบ่ มันลืบตักชะบ้อ มันลืบตักชะบ้อ มันลืบตักชะบ้อ
 - มันลืบตักชะบ่ (คำแปล: มันจะไม่ตักหรือ)
 - ตี ตี ตี
 - ยังไปอยู่ติ (คำแปล: ยังไปอยู่หรือ)

- 👉 มันลืบทกขะติ (คำแปล: มันจะไม่ตกเธอ)
- 👉 มันลืบทกขะติละ (คำแปล: มันจะไม่ตกเธอ)
- 🗨️ สองปีละ บเห็นกลับมา
- 👉 สองปีละ บเห็นกลับมา (คำแปล: สองปีแล้ว ไม่เห็นกลับมา)
- ❌ สองปีหละ บเห็นกลับมา
- 👉 อียังเกาะ ข้อยบได้ยีน (คำแปล: อะไรนะ จันไม่ได้ยีน)
- 👉 เอ็ดหยังน้อ ลีไปไสน้อ (คำแปล: ทำอะไรนะ จะไปไหนนะ)
- คำลงท้ายแสดงการแจ้งให้ทราบ (inform)
 - 🗨️ อยู่พุ้นเต้
 - 👉 อยู่พุ้นเต้ (คำแปล: อยู่ไหน)
 - 🗨️ มันบ่แม่นเตะนี้
 - 🗨️ มันบ่แม่นเตนี้
 - 🗨️ มันบ่แม่นเต๊ะนี้
 - 👉 มันบ่แม่นเตะนี้ (คำแปล: มันไม่ใช่ะนี้)
 - 🗨️ อยู่หม้องนี้
 - 🗨️ อยู่หม้องนี้หนิ
 - 👉 อยู่หม้องนี้หนิ (คำแปล: อยู่ที่นี่)
 - 🗨️ บ่แม่นเตอะ
 - 👉 บ่แม่นเต้อ (คำแปล: ไม่ใช่)
 - 🗨️ โทหาแหนเต้อ โทหาแหนเตอะ
 - 👉 โทหาแหนเต้อ (คำแปล: โทหาหน่อยนะ)
 - 🗨️ +👉 คักแก้ดอก (คำแปล: สุดๆ ไปเลย)
 - 🗨️ +👉 ข้อยบได้ไปดอกเต้อ (คำแปล: จันไม่ได้ไปหรอกนะ)
 - 🗨️ ตัว ตัว ตัวะ
 - 👉 แม่นอยู่ตัว (คำแปล: ใช่)
 - 🗨️ +👉 ที่แรกว่าลีไป บัดนี้บ่ไปข้าเต้ (คำแปล: ที่แรกว่าจะไป ตอนนี้ไม่ไปแล้ว)
 - 🗨️ +👉 ที่แรกว่าลีไป บัดนี้บ่ไปจ้อย (คำแปล: ที่แรกว่าจะไป ตอนนี้ไม่ได้ไปแล้ว)
 - 🗨️ บอกว่าบ่ไปแล้วพะนะ พะนะ
 - 👉 บอกว่าบ่ไปแล้วพะนะ (คำแปล: บอกว่าไม่ไปแล้วว่างั้น)
 - 🗨️ +👉 บอกว่าบ่ไปว่าซัน (คำแปล: บอกว่าไม่ไป ว่าอย่างนั้น)
 - 🗨️ +👉 แม่นอยู่ดอกหว่า (คำแปล: ใช่(อยู่)นะ)
 - 🗨️ +👉 ข้อยก็หนีโลดแลแล้ว (คำแปล: จันก็หนีเลย)
 - 🗨️ “มันแม่นอยู่นะ” “มันแม่นอยู่หนา” “มันแม่นอยู่นา”

- 👉 มันแม่นอยู่นะ (คำแปล: มัน ใช้นะ)
 - … “เอา โลดจ้า”
 - 👉 เอา โลดจ้า (คำแปล: เอาเลยจ๊ะ)
 - … “ว่าสิไปอยู่แหม”
 - 👉 ว่าจะไปอยู่แหม (คำแปล: ว่าจะไปอยู่นะ)
 - 👉 ข้อยฮักหลายน้อ (คำแปล: ฉันรักมากนะ)
- คำลงท้ายแสดงการสั่งหรือแนะนำ
 - … + 👉 เอามาแหม (คำแปล: เอามาสิ)
 - … + 👉 เอามาเถแหม (คำแปล: เอามาสิ)
 - … + 👉 ฟ้าวแหนเถาะ (คำแปล: รีบหน่อยเถอะ)
 - … + 👉 ฟ้าวเอาไปคีนเลยปะ (คำแปล: รีบเอาไปคีนเลยเถอะ)
 - … + 👉 เจ้าก็ลองเบ็งติละ (คำแปล: เธอก็ลองดูสิ)
 - … + 👉 วาดงามงาม แห่นม้อละ (คำแปล: วาดสวยๆ หน่อยสิ)
 - … + 👉 เอ็ดเอง โลดเต้อ (คำแปล: ทำเองเลยนะ)
 - … + 👉 ด่า โลดแหล้ว (คำแปล: ด่าเลยสิ)
 - … จะแม่นฮ้อนน้อ
 - … จะแม่นฮ้อนเนาะ
 - 👉 จะแม่นฮ้อนเนาะ (คำแปล: ร้อนจังเลยเนอะ)
 - … ไปหาหมอชะเถาะน้อ
 - … ไปหาหมอชะเถาะเนาะ
 - 👉 ไปหาหมอชะเถาะเนาะ (คำแปล: ไปหาหมอชะเถอะนะ)
 - … + 👉 ปลงลงเถแหม (คำแปล: วางลงสิ)
 - … ลองเบ็งดู มันตีบ
 - … ลองเบ็งดู มันตีบ
 - … ลองเบ็งดู มันตีบ
 - … ลองเบ็งดู มันตีบ
 - … ลองเบ็งดู มันตีบ
 - 👉 ลองเบ็งดู มันตีบ (คำแปล: ลองดูสิ มันตีบไหม)
 - … + 👉 กะแม่นอยู่เฮ้ย (คำแปล: ก็ ใช้อยู่)นะ
- คำลงท้ายแสดงความสุภาพ/คุ้นเคย
 - … + 👉 แม่นอยู่คะ ไปมื่ออื่นบ่แม่นมื่อนี้ (คำแปล: ใช้อยู่คะ ไปวันอื่นไม่ใช่วันนี้)
 - … + 👉 บ่แม่นจ้า (คำแปล: ไม่ใช่จ๊ะ)
 - … “พี่เฮ็ดงานอยู่บ่คะ” “พี่เฮ็ดงานอยู่บ่ค่า”
 - 👉 พี่เฮ็ดงานอยู่บ่คะ
 - … “พี่เฮ็ดงานอยู่บ่คะ”

👉 พี่เข็งานอยู่บ่คะ (คำแปล: พี่ทำงานอยู่ไหมคะ)

4. คำแสดงความลังเล (filled pauses) กำหนดรูปเขียนทั้งหมดดังนี้

- 🗨️ + 👉 อ๋น ผมบ่ฮู้ (คำแปล: เอ็ม ผมไม่รู้)
- 🗨️ ... อ่า พ่อใหญ่เลาบอกสิมาเต๋ละ
- 🗨️ ... อ้า พ่อใหญ่เลาบอกสิมาเต๋ละ
- 👉 ... อ่า พ่อใหญ่เลาบอกสิมาเต๋ละ (คำแปล: เอ่อ ตา/ปู่ท่านบอกจะมานะ)
- 🗨️ + 👉 เอ็ม ขอคิดก่อนเด้อ (คำแปล: เอ็ม ขอคิดก่อนนะ)
- 🗨️ + 👉 อีม เฮากะอาจสิแบบว่า (คำแปล: อีม เราก็คงจะแบบว่า)
- 🗨️ + 👉 กะ มันกะตืออยู่ดอก (คำแปล: ก็ มันก็ตืออยู่หรอก)

ข้อควรระวัง ไม่ใช่เว้นวรรคหากไม่ได้แสดงความลังเล สามารถสังเกตได้จากเสียงที่หยุดหรือไม่หยุด
เว้นวรรค หากไม่แน่ใจ ให้พิจารณาจากความหมาย

- 🗨️ + 👉 กะดีแล้วที่บ่ฮู้ (คำแปล: ก็ดีแล้วที่ไม่รู้)
- 🗨️ + 👉 แบบ แบบว่าซ้อยก็บ่ถูก (คำแปล: แบบ แบบว่าฉันก็บ่ถูก)
- 🗨️ + 👉 การติดอ่าง - ตะตะ แต่วามันบ่แม่น (คำแปล: ตะตะ แต่วามันไม่ใช่)

5. คำเติมเต็ม คำค้นพบสนทนา หรือคำอุทาน (filler words) กำหนดรูปเขียนทั้งหมดดังนี้

- 👉 ปะ กินซุบนำกัน (คำแปล: มาเถอะ กินซุบด้วยกันครับ)
- 👉 เอ้า มันแม่นอยู่บ่ (คำแปล: เอ้า มันใช่(อยู่)หรือ)
- 👉 ฮ่วย เป็นอยู่ดี (คำแปล: เฮ้ย เป็น(อยู่)หรือ)
- 👉 อื้อ กะว่าอยู่ (คำแปล: อื้อ ก็ว่าอยู่)
- 👉 โอดี ซ้อยบ่ฮู้ (คำแปล: เอ้าหรือ ฉันไม่รู้)
- 👉 โอ้ เข้าใจแล้ว (คำแปล: อ้อ เข้าใจแล้ว)
- 👉 เอ้อ แม่น แม่น (คำแปล: เอ้อ ใช่ๆ)
- 👉 ปาด เป็นตางัดแท้ (คำแปล: โอ้โฮ น่าทึ่งมาก)
- 👉 ปาดโท คือกล้าเว้า (คำแปล: โห ทำไมกล้าพูด)
- 👉 ปาดติโท คือกล้าขึ้นเสียง (คำแปล: โห ทำไมกล้าขึ้นเสียง)
- 👉 บุญ เป็นตางัดแท้ (คำแปล: โอ้โฮ น่าทึ่งมาก)
- 👉 เอ้อ งานกรฐินมือใดเกาะ (คำแปล: เอ้อ งานกรฐินวันไหนนะ)
- 👉 เอียะ เป็นตาซี้เตียดเนาะ (คำแปล: อีน่ารังเกียจนะ)
- 👉 เออะ เลยบัดนี้ เจ็บคัก (คำแปล: โอ้ย เลยที่นี้เจ็บมาก)
- 👉 บัดนี้กะเออะ เลยบัดนี้ เจ็บคัก (คำแปล: ที่นี้ก็ โอ้ย เลยที่นี้เจ็บมาก)

6. คำบ่งชี้ความเห็นด้วยในการสนทนา (pragmatic marker) กำหนดรูปเขียนทั้งหมดดังนี้

- 👉 เออ กะว่าเนาะ (คำแปล: เออ ก็ว่านะ)
- 👉 อีม กะน่าสิเป็นจั้งซัน (รูปเดียวกับคำแสดงความลังเล) (คำแปล: อีม ก็น่าจะเป็นอย่างนั้น)
- 👉 อือ แม่น แม่น (คำแปล: อือ ใช่ๆ)

- 🗨️ + ✋ อื้อ ได้เลย (คำแปล: อื้อ ได้เลย)
- 🗨️ + ✋ อืม เข้าท่า (คำแปล: อืม เข้าท่า)

7. การกลมกลืนเสียง (sound assimilation) หากมีการกลมกลืนเสียง โดยที่จำนวนพยางค์คงเดิม ให้ถอดความตรงตามสิ่งที่ได้ยิน

- 🗨️ + ✋ ยังไง อย่างไร
- 🗨️ + ✋ อย่างจี้ อย่างนี้
- 🗨️ + ✋ อย่างนั้น อย่างนั้น
- 🗨️ + ✋ จริงเงะ จริงอะ

หากมีการกลมกลืนเสียง โดยที่จำนวนพยางค์เปลี่ยนไป ให้ถอดความตามพจนานุกรม

- 🗨️ วันเถาะ
✋ ว่าซันเถาะ
- 🗨️ ถั่น
✋ ถ้าคั่น

8. การขึ้นเสียงสูง การลากเสียง และการกร่อนเสียง คำอีสานให้ถอดความตามรูปปกติ สะกดตามการออกเสียงระบบวรรณยุกต์ของอีสาน ส่วนคำไทยให้คงรูปไทย

- 🗨️ “ว่าจั้งไต๋”
✋ ว่าจั้งไค (คำแปล: ว่ายังงิ)
- 🗨️ “อย่าว่าจั้งซันจั้งซี้เถาะ”
✋ อย่าว่าจั้งซันจั้งซี้เถาะ (คำแปล: อย่าว่าอย่างงั้นอย่างงี้เถอะ)
- 🗨️ “ขออันนึ่ง”
✋ ขออันหนึ่ง
- 🗨️ “ไปกั๊บไผ่” “ไปกั๊บไผ่”
✋ ไปกั๊บไผ่ (คำแปล: ไปกั๊บใคร)
- 🗨️ “แม่นละค้ำบ”
✋ แม่นแล้วครับ (คำแปล: ใช่แล้วครับ)
- 🗨️ “เห็นจะของมีศักยภาพ”
✋ เห็นเจ้าของมีศักยภาพ (คำแปล: เห็นตัวเองมีศักยภาพ)
- 🗨️ “ห๊ะ อีหยังเกาะ”
✋ ฮะ อีหยังเกาะ (คำแปล: ฮะ อะไรวะ)
- 🗨️ “มันซูลงมะ”
✋ มันซูลงหม (คำแปล: มันร่วงลงอะ)
- 🗨️ “นอนเด็กเถะ”
✋ นอนเด็กแท้ (คำแปล: นอนตึกจั้ง)
- 🗨️ “บไปละบาดนี้” “บไปละบาดหนี”

- 👉 บไปแล้วบัดนี้ (คำแปล: ไม่ไปแล้วที่นี้)
- 🗣️ “มาอีกแล้วครับ มาพ่วนแล้ว”
- 👉 มาอีกแล้วครับ มาพ่วนแล้ว (คำแปล: มาอีกแล้วครับ มา โน้นนะ)

9. คำบ่งชี้และคำสรรพนาม ให้ถอดโดยเทียบเคียงกับคำรูปไทยที่สื่อความตรงกัน

- 🗣️ “แมวโตหนึ่ดื้อคัก” “แมวโตนี้่ดื้อคัก”
- 👉 แมวโตนี้่ดื้อคัก (คำแปล: แมวตัวนี้่ขี้หนมาก)
- 🗣️ “ลิเอ็ดได้แนบ่หนี”
- 👉 ลิเอ็ดได้แนบ่นี้ (คำแปล: จะทำได้แนใหม่)
- 🗣️ “หนังสือเล่มเนี้ยเขียนดี” “หนังสือเล่มเนี้ยเขียนดี”
- 👉 หนังสือเล่มเนี้ยเขียนดี (คำแปล: หนังสือเล่มนี้่เขียนดี)
- 🗣️ “เนี้ย มวยดีต้องแบบเนี้ย” “เนี้ย มวยดีต้องแบบเนี้ย” “เนี้ย มวยดีต้องแบบเนี้ย”
- 👉 เนี้ย มวยดีต้องแบบเนี้ย (คำแปล: เนี้ย(นี้่)มวยดีต้องแบบเนี้ย(นี้่))
- 🗣️ “น้ำมันของช้อย” “น้ำมันของช้อย” “หน้ำมันของช้อย”
- 👉 น้ำมันของช้อย (คำแปล: น้ำมันของฉั่น)
- 🗣️ “วางไว้นี้ละ” “วางไว้นี้ละ” “วางไว้นี้ละ”
- 👉 วางไว้นี้ละ (คำแปล: วางไว้นี้ละ)
- 🗣️ “พีเข้ากรุงเทพมาเนี้ยจักปีแล้ว” “พีเข้ากรุงเทพมาเนี้ยจักปีแล้ว”
- 👉 พีเข้ากรุงเทพมาเนี้ยจักปีแล้ว (คำแปล: พีเข้ากรุงเทพมาเนี้ย ก็ปีแล้ว)
- 🗣️ “เนียบม่แนเรื่องปกติ”
- 👉 “เนียบม่แนเรื่องปกติ” (คำแปล: เนี้ยไม่ใช่เรื่องปกติ)
- 🗣️ “เรื่องเนียบม่แนเรื่องปกติ”
- 👉 “เรื่องเนียบม่แนเรื่องปกติ” (คำแปล: เรื่องเนี้ยไม่ใช่เรื่องปกติ)
- 🗣️ “เอาส่าเนี้ย สามกิโล”
- 👉 “เอาส่าเนี้ย สามกิโล” (คำแปล: เอาเท่าเนี้ย สามกิ โล)

10. การใช้คำทับศัพท์กับการใช้ตัวอักษรละติน

- กรณีชื่อเฉพาะหรือวิสามานยนาม ให้อิงจากชื่อที่กำหนดเป็นทางการ
 - 👉 ใช้ iPhone รุ่น ไดอะ (คำแปล: ใช้ iPhone รุ่น ไหนอะ)
 - 👉 ยี่ห้อ Apple
 - 👉 ร้าน 7-Eleven
 - 👉 ส่งสติ๊กเกอร์ Line มาทุกมื่อเลยเนาะ (คำแปล: ส่งสติ๊กเกอร์ Line มาทุกวันเลยนะ)
- กรณีที่ไม่ใช่ชื่อเฉพาะ หรือเป็นชื่อเฉพาะที่โดนตัดพยางค์ออก หรือชื่อเฉพาะที่เรียกกันไม่เป็นทางการ ให้ใช้อักษรไทย โดยวิธีทับศัพท์ให้อิงจากพจนานุกรมหรือจากราชบัณฑิตยสถาน
 - 👉 ชาร์จแบตเตอรี่ไป (คำแปล: ชาร์จแบตเตอรี่ยัง)
 - 👉 แวะซื้อของที่เซเว่น

11. การแก้คำพูด (correction)

- พูดสิ่งที่ไม่มีโดยที่ไม่รู้หรือเข้าใจผิด ให้แก้เป็นสิ่งที่ต้องการสื่อถึงได้
 - 🗨️ “มักเล่นฟุตบอล”
👉 มักเล่นฟุตบอล (คำแปล: ชอบเล่นฟุตบอล)
 - 🗨️ “สิพาไปกินบิงซู”
👉 สิพาไปกินบิงซู (คำแปล: จะพาไปกินบิงซู)
- แก้สิ่งที่ตัวเองพูดเอง ให้ถอดความตามที่ได้ยิน
 - 🗨️ + 👉 “ไปเที่ยวระนอง เอ้ย ระยองมา”

12. หากไฟล์เสียงนั้นมีเสียงที่ไม่ใช่เสียงพูดจากผู้พูด (non-speech sound) เช่น เสียงไอ จาม กระแอม หาว ระบายคอ ถอนหายใจ หัวเราะ ฯลฯ ให้ใช้ [ns] ระบุเป็นส่วนหนึ่งของการถอดความ

- 🗨️ “<เสียงไอ> เจ็บคอจัง ไอจนเหนื่อยเลย <เสียงถอนหายใจ>
👉 [ns] เจ็บคอจัง ไอจนเหนื่อยเลย [ns]

13. ไม่ถอดความเสียงพื้นหลัง หรือเสียงที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงของมนุษย์ เช่น เสียงเครื่องดนตรี เสียงประตู เสียงปิ่น เสียงปรบมือ เสียงโห่ร้องจากกลุ่มคน

ตัวอย่างการถอดความ

ตัวอย่างที่ 1

- 🗨️ “อ้ายเพิ่นสามคนคือได้เห็นพีหม้องหนีหละ”
👉 อ้ายเพิ่นสามคนคือได้เห็นพีหม้องนี่ละ

จุดที่ต้องปรับตามไคต์ไลน์

1. หม้อง
 - สะกด ‘หม้อง’ เพราะเสียงตรงกับช่อง T5 จึงสะกดพยัญชนะต้นอักษรสูง ไม่โท
2. หนีจั้ง
 - ตามหลักการขึ้นเสียงสูง การลากเสียง และการกร่อนเสียง จากบริบทนี้น่าจะกร่อนมาจาก ‘นี่’ จึงถอดเป็น ‘นี่’
3. หละ
 - ตามหลักคำลงท้ายหรือคำอนุภาค ‘หละ’ กำหนดรูปเขียนเป็น ‘ละ’

ตัวอย่างที่ 2

- 🗨️ “กระแสที่เฮาอยู่หนี”
👉 กระแสที่[เฮา]<เรา>อยู่หนี

จุดที่ต้องปรับตามไคต์ไลน์

1. เฮา
 - ปฏิภาคกับภาษาไทยกลางที่ตามไคต์ไลน์กำหนดว่าให้ถอดตามที่ได้ยิน จึงต้องทำ correspondence ‘เฮา’ <> ‘เรา’
2. หนี
 - ตามหลักการขึ้นเสียงสูง การลากเสียง และการกร่อนเสียง จากบริบทนี้น่าจะกร่อนมาจาก ‘นี่’ จึงเขียนเป็น ‘นี่’

ตัวอย่างที่ 3

“ชีวิตจริงกะหลาย เว้าอยู่เบ็ดมือตั้งแต่เช้าฮอดค้ำค่า”

ชีวิตจริง[กะ]<ก็>หลาย เว้าอยู่เบ็ดมือตั้งแต่[เช้า]<เช้า>ฮอดค้ำคะ

จุดที่ต้องปรับตามไทดไลน์

1. กะ <> ก็
 - ปรากฏกับภาษาไทยกลางที่ระบุว่าให้ถอดตามที่ได้ยิน จึงต้องทำ correspondence ‘กะ’ <> ‘ก็’
2. เช้า <> เช้า
 - ปรากฏกับภาษาไทยกลางที่ระบุว่าให้ถอดตามที่ได้ยิน จึงต้องทำ correspondence ‘เช้า’ <> ‘เช้า’
3. ค้ำค่า
 - ตามหลักคำลงท้ายหรือคำอนุภาค กำหนดรูปเขียนเป็น ‘คะ’

ตัวอย่างที่ 4

“อฮี่ย แม่น เคยก๊อปเอ็มวี เอ็ดจิ้ง ไต่ก๊ีบคือเขา”

[ns] แม่น เคยก๊อป MV เอ็ดจิ้ง ไต่ก๊ีบคือเขา

จุดที่ต้องปรับตามไทดไลน์

1. อฮี่ย
 - ตามหลักเสียงที่ไม่ใช่เสียงพูด ใส่ [ns] แทนเสียงที่ไม่ใช่เสียงพูด
2. ก๊อป
 - ตามหลักการใช้ทับศัพท์และตัวอักษรละติน ตามหลักการทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ‘copy’ เป็น ‘ก๊อปปี’ จึงเขียนเป็น ‘ก๊อป’
3. เอ็มวี
 - ตามหลักการใช้ทับศัพท์และตัวอักษรละติน เป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษ จึงเขียนเป็น ‘MV’

